

Proiect de cercetare, doctorat: Nina Krienke

Research Centre for East European Studies at Bremen University

Klagenfurter Str.8

28359 Bremen, Germania

www.forschungsstelle.uni-bremen.de

Contact: krienke@uni-bremen.de, 0049 421 218 67425, sau pe pagină FB Nina Krienke

PROCESE DE CONFERIRE A SENSULUI POLITIC ȘI DE FORMARE A MIȘCĂRILOR SOCIALE. MIȘCĂRILE RECENTE DE PROTEST, MOTIVELE ȘI CERERILE PROTESTATARILOR DIN ROMÂNIA.

Din 2012, România trăiește o trezire civică. Deși subiectele mobilizării și grupurile de protestatari sunt destul de variate, protestele apar în legătură cu o nemulțumire generică referitoare la dezvoltarea țării în ultimii 30 de ani. Referințe istorice, mai ales la evenimentele din 1989-92 sunt des întâlnite în discursurile și protestele actuale în România. Noile acțiuni civice au avut un puternic impact cetățenesc, aducând vocea societății civile în sfera publică, iar prin aceasta crescând remarcabil numărul actorilor din spațiul public din 2012 până în prezent. Două guverne au demisionat din cauza presiunii publice, s-a oprit proiectul de exploatare a zăcămintului de aur la Roșia Montană și obiceiul politic de a ocoli votul în parlament prin ordonanțele de urgență este acum contestat serios în public.

Proiectul de față își propune să investigheze acest curs al evenimentelor, formulând următoarea întrebare:

Cum înțeleg¹ activiștii ce participă în cadrul actualelor proteste din România propriul mediu politic?

Cercetarea mea va investiga cum explică protestatarii români nemulțumirea politică și motivațiile lor pentru a deveni implicați în acțiuni politice, întrebând ce cer și ce așteaptă să se întâmple în viitor. Proiectul de cercetare este destinat să ofere cunoștințe științifice despre un proces de trezire a conștiinței civice într-un mediu care a fost îndelung cunoscut pentru apatia politică.

Privind metodologia, o să se aplice o abordare interpretativă, recunoscând că semnificația lucrurilor nu poate fi înțeleasă doar din simplă *existență* a lor, ci că aceasta este *produsă de către agenți într-un anumit context*. Asta implică un stil iterativ de cercetare și o abordare abductivă² față de generarea cunoașterii în general.

Intenționez ca proiectul de față să facă și o contribuție din punct de vedere metodologic, având în vedere că abordările politologice de multe ori, mai mult sau mai puțin conștient, se bazează pe o cunoaștere dobândită în urma studierii actorilor și instituțiilor politice consolidate din occident. Mai ales în spațiul post-socialist, abordări de acest fel eșuează să țină cont de procesele concrete de formare și dezvoltare a societății civile, cu dinamicile lor particulare și cu eficacitatea actorilor implicați în procesele respective. Doresc, de astfel, să conectez abordarea etnografică cu teoria diferenței politice³, pentru a proiecta o nouă abordare metodologică pentru studiul mișcărilor sociale în branșă politologică. În consecință, este necesară adăugarea unei noi întrebări de cercetare proiectului meu doctoral:

1 A înțelege aici semnifică, conform limbajului constructivist, modul în care indivizi și grupuri conferă sens lumii înconjurătoare.

2 Logică abductivă, deosebită de abordările deductive (de a deduce particularul de la universalul) sau inductive (de a induce universalul din particular), pune accentul pe explicarea unui „puzzle” sau unei tensiuni, unei surprize, identificând condițiile sub care enigma respectivă devine mai inteligibilă (Schwartz-Shea & Yanow, 2012: Interpretive Research Design. Concepts and Processes).

3 O privire de ansamblu a teoriei respective se găsește, spre exemplu, la Marchart, 2007: Post-Foundational Political Thought: Political Difference in Nancy, Lefort, Badiou and Laclau.

Cum pot fi studiate mișcările sociale din contexte de transformare politică, ținând cont de modurile de conferire a sensului de către agenții implicați, dar și de contextele sociale și politice, și de structurile de putere în care agenții cercetători înșiși sunt poziționați în mod inevitabil?

Pentru asta, împreună cu realizator de film documentar Sergiu Zorger, și în viitor și în colaborare cu grupuri activiste din România, lucrez la o istoriografie interactivă, online, a mișcărilor de protest, pentru oameni implicați în ele din România. Aceasta va fi compusă dintr-o colecție colectivă a materialelor referitoare la fenomenul protestului public din România ultimor ani. Această colecție la rândul ei va fi îmbogățită cu reprezentările proprii a unor grupuri civice, împreună cu perspectivele lor și o istorie a dezvoltării lor individuale de-a lungul ultimilor ani. Concomitent, vom produce o serie scurtă de materiale video, în care vom face referire la subiecte și concepte ce se vor consolida în procesul dezvoltării platformei și în care agenți implicați vor lua cuvântul.

Interpretare științifică a acestui proiect – din care voi compune teza pentru doctoratul formal, și, cel mai probabil, și alte lucrări științifice – va acoperi cunoașteri metodologice, dar și subiecte empirice, cu care sper să contribui la literatură în spațiul de Social Movement Studies.

În cele din urmă, sper că proiectul de față va fi util pentru dezvoltarea a teoriilor din domeniul decolonial a studiilor mișcărilor sociale și a educației civico-politice. Va exemplifica, pe cât posibil, impactul ”conferirii de sens” individual și colectiv, precum și importanța contextului istoric și structural pentru realitățile politice actuale.

Mulțumesc pentru asistență la traducere: Valentin Quintus Nicolescu, Sergiu Zorger, Alexandru Sabo, Ion Musat